

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مطالعات اجتماعی

سال اول دبیرستان

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

نام کتاب : مطالعات اجتماعی سال اول دبیرستان - ۲۰۵/۳

شورای برنامه‌ریزی : حسن ملکی، احمد رجب‌زاده، محمدمهدی ناصری، صاحب بدری، غلامرضا صدیق‌اورعی،
فریدون ملای‌بحری، علی‌اکبر حسن‌زاده، محمد شریف متولی‌الموتی، خسرو رفیعی و

اسدالله فرجی معز

مؤلفان : احمد رجب‌زاده، حسن ملکی و محمدمهدی ناصری

ویراستار : افسانه حبیب‌زاده‌کلی، افسانه حجتی طباطبایی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت : www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا : علی نجمی

طراح جلد : مریم کیوان

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

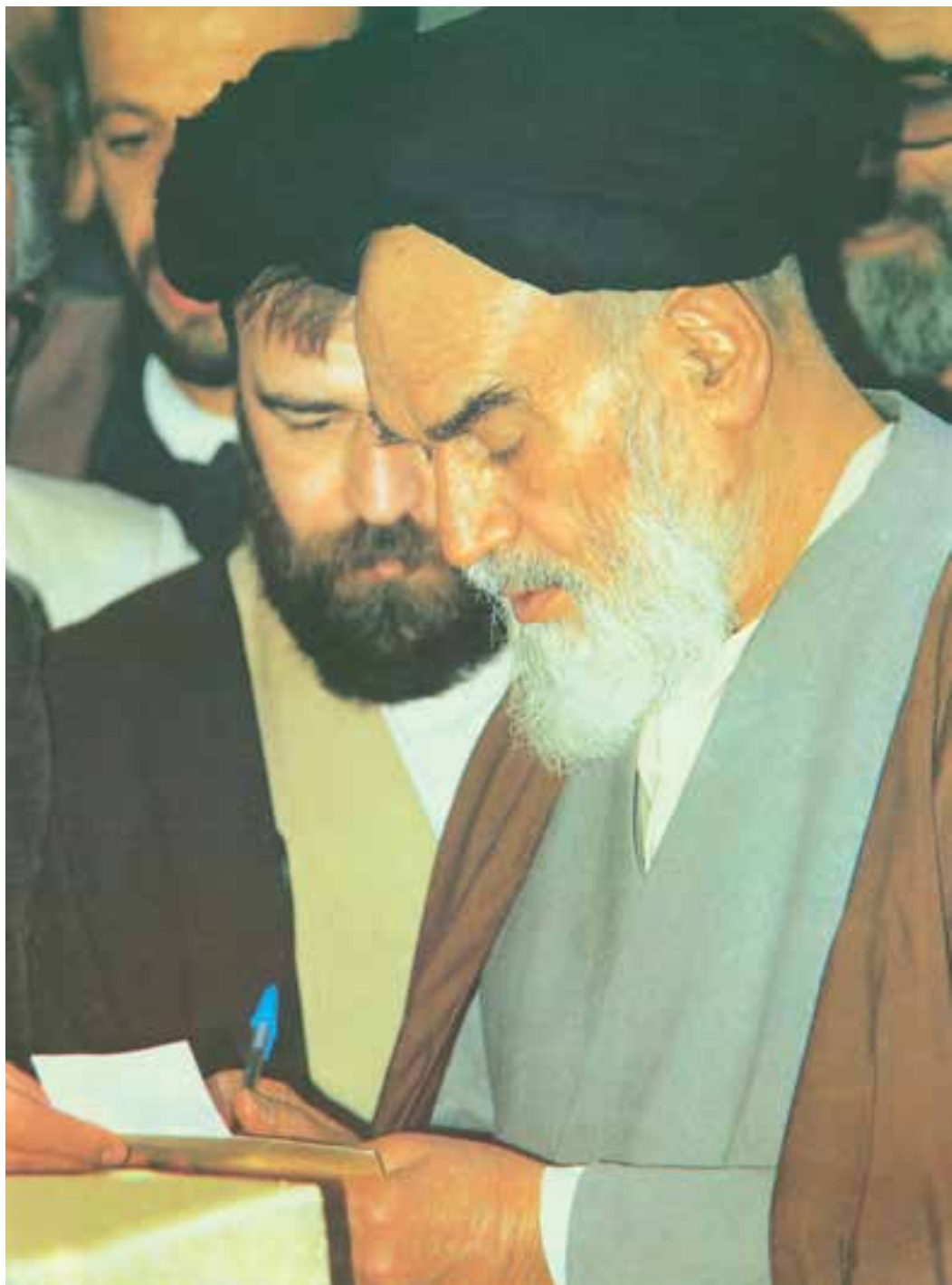
تلفن : ۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۱۳۹-۳۷۵۱۵

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ چهاردهم ۱۳۹۲

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۴-۴۴۲-۰۵-۰۹۶۴-۴ ISBN 964-05-0442-4

تا این روح تعاون و تعهد در جامعه برقرار است، کشور عزیز از آسیب دهر- إن شاء الله تعالی - مصون است.
امام خمینی (رحمة الله عليه)

نمایه

۱	فصل اوّل : شکل‌گیری زندگی اجتماعی
۱	اهداف فصل
۲	درس اوّل : شناخت محیط اجتماعی
۵	درس دوم : شکل‌گیری گروه
۸	درس سوم : هنجارها و ارزش‌های اجتماعی
۱۱	درس چهارم : رابطهٔ گروه‌ها با یکدیگر
۱۴	درس پنجم : تأثیرات گروه بر فرد
۱۸	درس ششم : آسیب‌های گروه
۲۲	پرسش‌های فصل
۲۳	مروری بر فصل
۲۵	فصل دوم : نظام اجتماعی
۲۵	اهداف فصل
۲۶	درس اوّل : نقش اجتماعی
۳۰	درس دوم : وابستگی متقابل نقش‌ها
۳۴	درس سوم : نظام اجتماعی
۳۷	درس چهارم : ارتباط نظام‌های اجتماعی با یکدیگر
۴۱	درس پنجم : نظام اجتماعی و فرد
۴۵	پرسش‌های فصل
۴۶	مروری بر فصل

فصل سوم : نظام خانواده

۴۷

۴۷

اهداف فصل

۴۸

درس اول : خانواده، یک نظام اجتماعی

۵۳

درس دوم : خانواده و فرد

۵۷

درس سوم : آسیب های نظام خانواده (۱)

۶۱

درس چهارم : آسیب های نظام خانواده (۲)

۶۳

پرسش های فصل

۶۴

مروری بر فصل

۶۵

فصل چهارم : نظام اقتصادی

۶۵

اهداف فصل

۶۶

درس اول : مفهوم نظام اقتصادی

۶۹

درس دوم : اجزای نظام اقتصادی

۷۴

درس سوم : رابطه نظام اقتصادی با عوامل و نظام های دیگر

۸۰

درس چهارم : نظام اقتصادی و نظام اجتماعی کل

۸۳

درس پنجم : نظام اقتصادی و فرد (۱)

۸۶

درس ششم : نظام اقتصادی و فرد (۲)

۹۲

درس هفتم : آسیب های نظام اقتصادی

۹۷

پرسش های فصل

۹۷

مروری بر فصل

۹۹

فصل پنجم : نظام سیاسی

۹۹

اهداف فصل

۱۰۰

درس اول : مفهوم نظام سیاسی

۱۰۳

درس دوم : انواع نظام سیاسی

۱۰۸

درس سوم : نظام سیاسی ایران

۱۱۳

درس چهارم : مشارکت سیاسی

۱۱۶	درس پنجم : انتخابات
۱۲۰	درس ششم : نظام سیاسی و نظام های اجتماعی دیگر
۱۲۴	پیشش های فصل
۱۲۵	مروری بر فصل
۱۲۶	منابع

دانش آموز عزیز

مطالعات اجتماعی یکی از دروس عمومی سال اول متوسطه است. دروس عمومی دروسی اند که آموختن آنها برای ارتقای بینش علمی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی هر فارغ التحصیل دوره متوسطه ضرورت دارد؛ بنابراین، محتوای این کتاب طوری تهیه و سازماندهی شده است که صلاحیت‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی شما را تقویت می‌کند.

با توجه به این هدف کلی، شورای برنامه‌ریزی علوم اجتماعی دوره متوسطه، اهداف آموزشی و اصول و شیوه تألیف این کتاب را تدوین کرد و براساس آن، تألیف کتاب انجام گرفت. محورهای اساسی که مبنای تألیف این کتاب قرار گرفته است، عبارت‌اند از:

الف - رابطه فرد با گروه، خانواده، نظام‌های اقتصادی و سیاسی جامعه

ب - رابطه هریک از این نظام‌ها با نظام اجتماعی کل

پ - آثار و نتایج هریک از این نظام‌ها

ت - مسائل و مشکلات هریک از این نظام‌ها.

برای اینکه بهتر بتوانید به اهداف کتاب دست یابید، به موارد زیر توجه کنید.

* در ابتدای هر فصل، اهداف مورد انتظار بیان شده است. هنگام مطالعه هریک از فصول کتاب، قبل از هرچیز لازم است به این اهداف توجه کنید؛ زیرا آگاهی از اهداف، در شما نسبت به موضوع مورد بحث، انگیزه و علاقه ایجاد می‌کند و به مطالعه شما جهت می‌دهد.

* میان فصل‌ها و درس‌های مختلف کتاب ارتباط و انسجام وجود دارد؛ به عبارت دیگر، مطالب هر فصل یا درس، با تکیه بر فصل‌ها یا درس‌های پیش از آن تهیه شده است. برای فهم بهتر هر درس، لازم است درس یا درس‌های قبل از آن را به خوبی درک کرده باشید.

* در هر فصل، مجموعه‌ای از مفاهیم اساسی آموزش داده می‌شود. این مفاهیم، نکات اساسی فصل‌اند و بقیه مطالب و فعالیت‌ها برای یادگیری آنها تنظیم شده‌اند. قسمت «مروری بر فصل» در پایان هریک از فصول دربرگیرنده این مفاهیم است. پس از مطالعه هر فصل، تأمل در قسمت «مروری بر فصل» می‌تواند به تعمیق یادگیری در شما کمک کند. توجه داشته باشید که مطالب این قسمت، برای حفظ کردن و یادگیری طوطی‌وار نیست.

* برنامه‌ریزان و مؤلفان، در تهیه و سازماندهی محتوای این کتاب بر مشارکت شما در یادگیری مفاهیم اساسی و کسب توانایی برای به کارگیری آنها بسیار تأکید داشته و آن را به مثابه یک اصل مورد توجه قرار داده‌اند؛ به همین منظور، در متن هر درس فعالیت‌های متنوعی در زمینه مفاهیم اساسی آن درس، طراحی شده است. این فعالیت‌ها نوعی فرصت یادگیری است که توجه لازم به آنها موجب یادگیری عمیق‌تر مفاهیم می‌شود. انجام دادن اغلب این فعالیت‌ها، مشارکت فعال شما را در جریان بحث‌های کلاسی می‌طلبد. این نوع فعالیت‌ها، باید در کلاس، با مشارکت دانش‌آموزان و نظارت و هدایت دبیر محترم در مسیر نیل به اهداف آموزشی کتاب انجام گیرد.

بخش دیگری از فعالیت‌های پیش‌بینی شده در کتاب، باید در خارج از کلاس به صورت فردی یا گروهی انجام پذیرد.

توجه داشته باشید که بخشی از نمره ارزش‌یابی این درس، به میزان مشارکت شما در بحث‌های گروهی و انجام این فعالیت‌ها اختصاص دارد.

* سازماندهی محتوا به گونه‌ای است که شما را به تفکر درباره مسائل و پدیده‌های اجتماعی و تحلیل آنها و می‌دارد. هدف این بوده است که شما بتوانید آموخته‌هایتان را در زندگی فردی و اجتماعی خود به کار گیرید. بدیهی است تکیه صرف بر محفوظات، شما را به این هدف نمی‌رساند.

* در پایان هر درس، چند پرسش نمونه مطرح شده است که پاسخ بعضی از آنها عیناً در متن کتاب نیست؛ زیرا چنان که گفته شد، هدف این نبوده است که شما مطالب را صرفاً حفظ کنید و در برابر پرسش‌ها، پاسخ‌های یکسانی داشته باشید بلکه منظور این بوده است که با درک مفاهیم اساسی، به تجزیه و تحلیل و ارزش‌یابی مسائل اجتماعی بپردازید.

«گروه علوم اجتماعی دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری»

معلمان محترم، صاحب نظران، دانش آموزان عزیز و اولیای آنان می توانند نظرات اصلاحی خود را در باره مطالب

این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۱۵۸۵۵/۳۶۳ - گروه درسی مربوط و یا پیام نگار (Email)

talif@talif.sch.ir ارسال نمایند.

دقت کنید کتاب های درسی ابتدایی و متوسطه نظری